

JASKI GALLERY

AMSTERDAM

Breuker geeft Klap op vuurpijl

Door een kunstenaar

AMSTERDAM, 3 dec. — In samenwerking met de Theaterunie presenteert Willem Breuker van 27 tot en met 31 december in het Amsterdamse theater Frascati voor de tiendaalde keer zijn *Klap op de Vuurpijl*. Het programma van de vier avonden vermeldt bijzondere, jazzgroepen, striktemples, een saxofonisten, een mezzosopraan en solisten als Vera Betha, Reinbert de Leeuw en René Leickard.

De avonden worden besloten door het Willem Breuker Kollektief, dat op Oudejaarsavond een aantal graven ontvingt. Tot hen behoren Jerry Aron, Jules Diecker en Wim T. Schippers. Een deel van deze avond wordt uitgezonden door de Nbc.

St. Paul's Cathedral ontvingt door nieuwbouw (foto A.P.)

LONDON, 3 dec. — De Engelse kroonprins Charles heeft opnieuw voor opschudding gezorgd in de Engelse bouwkundige wereld. Zijn reputatie van criticus, die hij verspreidde in 1984 een voorgedraaide uitbouw van de National Gallery als "een monstrueuze punt" te omschrijven, bevestigde hij eindagostoort ten overstaan van Londense planologen door het afkeuren van een flippant tegen moderne stadsarchitectuur. — Een ding moet je de Luftwaffe magen. — Toen ze omgevoeren versnelde verrijgingen die niet door een irritanten damp. Dat hebben wij wel gezien.

De prins nam de wijk rond St. Paul's Cathedral als voorbeeld van de door hem gevraagde stadsontwikkeling en vergroek de „middelmatige kantoorblokken” rond de neo-classicistische kerk met „een basketbalteam dat tussen jou en de Mona Lisa in staat

Ateneers en geïnteresseerd te worden door het planologische en architectonische „oudbloeden”. Aldus Charles. De prins sprak zijn rede met een gekwilde geschiedkundige taal van de stadplanologische dienst. Dertigjarige maarlijke straten waarover Shakespeare en Milton hun manuscripten wegbrachten waren „betonnen baren naar parkerparages” geworden en hij riep op Londen vrij te maken van parkerparages voor het jaar 2000. Zoals te verwachten kregen de uitdrukken van de trouwvolger zowel om als tegenwoordig. Volgens de Londense Evening Standard verkocht Charles „de procedure van de natie” en Rod Hickey, voorzitter van het Royal Institute of British Architects, zag de prins „opzapper” in voor „alle goede architecten”. Francis Tibbalds, de volgende voorzitter van het museum, wilde de sprech wel beschouwen als „waardvolle kritiek” en zong in gekwilde, maar wistte het niet te betrekken op bedoelingsbouw.

Een woordvoerder van het Royal Institute Planning Institute noemde de prins „met betamel bij de tijd en wat jazz als het om details gaat”. De kraai The Independent nu voornamelijk in een commentaar op de affaire dat Charles „grip over de Luftwaffe” inmiddels zo ingekwilde is „dat die op de monumentenrijst moet om te voorkomen dat straten te vernietigd krijgt hem af te breken”. De kraai voegt eraan toe dat „als hij wil dat nieuwbouw de middeleeuwen te boven gaat, hij zich niet alleen tegen, maar ook voor bedoelingsbouw moet uitroepen”. Owen Luder, voormalig president van het Britse architectuurinstituut was „less than amused”. „Het is erop gericht om op de zelfde manier kritiek te oefenen op de koninklijke familie”, aldus Luder.

Het schilderij Utopia van Rob Scholte, nieuw gebruik of nabootsing?

Door BAS ROODNAT

ROTTERDAM, 3 dec. — In 1986 kocht het Rotterdamse Museum Boymans-Van Beuningen een groot schilderij (1,56 bij 2,51 centimeter) van de Amsterdamse schilder Rob Scholte. Tijdens 1986 is de titel van dat doek, waarop een vermagte houten looppop uitgestrekt is op een bank ligt. De pop is onmiskenbaar een antropomorfe make-up vrouw aan wie een neergelichte een kop koffie wijz, zureken, de vrouw achter schenkt dat nog geen aandacht aan, met een verleidende booghartige blik kijkt zij het schilderij uit.

Het geheel is een parafraze op het bekende schilderij *Olympia* van Edouard Manet, die daarmee in 1865 op zijn beurt parafrazeert naar de *Venus van Urbino* van Titiaan. De gehele geschiedenis door bekende beeldend kunstenaars elkaar geciteerd, onderwerpen van elkaar overgenomen, thema's aan elkaar ontleend.

Een afbeelding van Scholte's *Utopia* werd ontzagen in deze kraai afgedrukt bij een bespreking van

de tentoonstelling, die Boymans-Van Beuningen met de aanwinsten uit de afgelopen twee jaar heeft ingericht. Een lezer vroeg: de daarnij, bij staande een presentiekaart met daarnij de afbeelding van een op een bank uitgegrekte make-up dame in de vorm van een looppop. Zo'n schilderij is niet van een kunstenaar gemaakt voor het bereiken van surrealistische effecten. De Christus deed het, Carl Wilink, Willem van L. Leiden en nog anderen. De vrouw op de presentiekaart en op het schilderij van Scholte echter zijn tot in het laatste detail identiek met kapiteel de vorm van het gezicht, de vassens waarop zij rust, de stand van armen en benen, het polshouding, de zwarte lijn aan het voorstompe. Alleen is op de kaart geen bodemend neergelichte te zien, maar een grote, de stand van armen en benen, het polshouding, de zwarte lijn aan het voorstompe. Alleen is op de kaart geen bodemend neergelichte te zien, maar een grote, de stand van armen en benen, het polshouding, de zwarte lijn aan het voorstompe.

Cubert *Mechanical Theatre* aan Covent Garden in Londen, een klein museum waar op oude meesters, getoonde bewegende objecten worden getoond. Rob Scholte heeft Spooner's vrouw-pop gekopieerd op zijn schilderij dat er één is uit een reeks van vier, die alle te maken hebben met Manet's doek van ruim honderd jaar geleden.

Mag het ontlenen zover gaan dat met alleen het thema, maar ook een vrijwel complete voorstelling wordt overgenomen? Rob Scholte zelf vindt van niet. Hij heeft de beelddaggen „aanmaakt” in het Londen museum mocht oefft geen en wat zelfs niet dat het object van Spooner uit houten beelden beeldd. Scholte kent het vlecht van een uit de Sunday Times gekopieerde foto, die deed uitmaken van een adverteerend „Ik werk altijd met dat soort materiaal, dat mij uit allerlei media, uit tijdschriften tegemoet komt. Ik zeg: de dingen in een andere volgorde, het was absoluut een *Olympia* die in mijn reize past, ik ken nu aan het vierde schilderij ervan hangt.”

Scholte heeft een knipscherm, waarin allerlei platen die hem treffen voor toekomstig gebruik worden opgeborgen, gezamelijk naar te moeten. Waar een bepaald knipsel ooit vandaan is gekomen, is dikwijls voor hem niet meer na te gaan. — Dat is mijn werkwijze, mijn stijl. Ik heb nooit en te samen mijn organisatie op een soort ere-podium gezet.

Scholte noemt Andy Warhol, die ook allerlei door andere ontwerpen verpakkingen en dergelijke en ook foto's in zijn kunst gebruikte. In de catalogus van de laatste Documenta, zegt Scholte verder, worden de platen, waarvan hij modellen ontleende, zelfs neergelicht. Hij maakt dus bepaald gere, geklein van zijn doek, legt hij onder uit, is overgenomen uit de strip *Sjón en Symfonia*.

Maar waarom heeft hij bij zijn beelddaggen, zoals dat nog tot 7 december in Boymans-Van Beuningen te zien is, niet naar Paul Spooner verzeekt? „Dat”, zegt Scholte, „deed Manet ook

met, toen hij zijn *Olympia* geschilderd had met Titiaan's *Venus van Urbino* als voorbeeld.”

Citaten

Zou gezeid is het ontlenen een ontleend van de kunstige schilders. Dit voorjaar werd er in het Arnhemse Gemeentemuseum een reeks een tentoonstelling aan gewijd — de expositie *Hommage de l'inspiration* — waar enkele tientallen beeldend kunstenaars demonstreren het zij elkaars werk en het werk van oudere meesters gebruiken. Braque, Mondrian, daar ook Titiaan en Manet, Picasso, Munch leverden vele ideeën aan, die door anderen werden geciteerd in werk. Ondere gedachten werden op een nieuwe manier hergebruikt met een nieuwe oorspronkelijkheid als resultaat.

Volgens een woordvoerder van Boymans-Van Beuningen, heeft Rob Scholte dat ook gedaan. Hij vindt het interessant te veremen naar Scholte's looppop vandaan is gekomen, hij kende het beelddag van Spooner met, Scholte, aldus

het museum, leent links en rechts, zoals zoveel kunstenaars doen, het is een soort tweede en derde gebruik. Dat is zijn methode, hij voegt iets aan het gekende materiaal toe. Scholte heeft het beelddag van Manet weer maar een schilderij „overgehaald”. Opgemerkt wordt de woordvoerder, dat het schilderij van Scholte, ook al men tevoren de herkomst van het thema had gekend, toch voor de collector zou zijn aangrekend, de kwaliteit ervan wordt in geen enkel specifiek aangestuit door de verwantschap dat er nauwkeurig naar werk van een ander is geklemt.

Iets kritischer reageert mr. Kees Beenders, directeur van de Stichting Beeldrecht, die de auteursrechtelijke betelangen in beeldend kunstenaars uit binnen en buitenland in een land behaagt. Meestal gaat het erom, dat reproducties van werk van de aangeleiden kunstenaars zonder toestemming en vergoeding worden gebruikt voor commerciële doeleinden: een reproductie op de platen van een restaurant, op presentiekaarten, maar ook in boeken en museumcatalogi, enz.

Anders vindt Beenders het liggen als kunstenaars onderling aan elkaar ontleend. „We moeten met ons onwetendheid in de tien samen roep al te kinderachtig te roep.”

Maar, de foto's van de kunstenaars van Spooner en Scholte beelddaggen, constant Beenders, dat de twee vrouwen-looppoppen wel heel erg veel op elkaar lijken. „Wanneer een schilderij is gemaakt naar de foto van een object dan is er althans in theorie sprake van (verloren) nabootsing. Dan kun je je afvragen of er wel een nieuw en oorspronkelijk werk is ontstaan. Het lijkt in dit geval heel dicht bij nabootsing te liggen.”

Beenders noemt het voorbeeld van een tekening van een poppet, die zonder overleg met de fotograaf was gemaakt naar een foto. Het was een mooie tekening, maar toch was het sprake van de beeldelijke nabootsing. Eie „Als Spooner bij mij zou komen omdat hij bezwaar maakte, dan zou ik Scholte op zijn minst om een nadere uitleg vragen.”

Titiaan: Venus van Urbino

Edouard Manet: Olympia

Paul Spooner: Maats Olympia

Rob Scholte: Utopia 1986

Nostalgia
screenprint on canvas
1988
80 x 115 cm

- Rainbow f10**
Pocketboeken
- Gerard Reve**
De Taal der Liefde
- Gerard Reve**
De Vierde Man
- Astrid Roemer**
Nergens ergens
- Monika Sauwer**
Mooie boel
- Jean Lévi**
Tjin, de eerste keizer van China
- Janice LaRouche**
Vrouwen aan het werk
- Alice Walker**
De kleur paars
- Kiki Amsberg en**
Denken over liefde en macht
- Isaac B. Singer**
Het landgoed
- Simone Signoret**
Nostalgia is ook niet meer wat het was
- Leon de Winter**
Zoeken naar Eileen W.
- Colette Dowling**
Het asopoeestercomplex
- Marion Bloem**
Geen gevoel Indisch meisje
- Buchi Emecheta**
Als een tweederangs burger
- Jos Vandelloo**
De muggen
- Nadine Gordimer**
De bourgeoisie wereld van vroeger
- Hannes Meinkema**
De driehoekige reis

JASKI GALLERY

AMSTERDAM

Rob Scholte

Amsterdam-born Rob Scholte studied at the city's Gerrit Rietveld Academie from 1977 to 1982, subsequently joining the artists' collective W139. Here he debuted together with Sandra Derks in 1982 with the 'masterpiece' Rom 87, a series of variations painted in free style on a book of children's colouring pictures.

He went on to jettison this style in favour of minutely detailed paintings which he started to exhibit in the Living Room in 1984. Scholte's works were selected for the prestigious Documenta in Kassel in 1987 and in 1990 he was commissioned for the Dutch pavilion at the Venice Biennale.

For Scholte, there is no such thing as originality: reproductions play a major role in his art. Reproductions ensure that a work reaches out to the largest possible audience, and that's why the most frequently reproduced work of art is the most important, he once stated. In a precise, realist style (as if it were already a reproduction) Scholte copies existing images from the media, publicity and picture books.

In 1986 he caused a furore with Utopia, a copied postcard that drew accusations of flagrant plagiarism. Scholte's work played on Manet's Olympia, portraying its reclining nude and her black servant as wooden artist's puppets. That idea was not new, but derived from a work by an automaton maker pictured on a little-known postcard, an art critic charged. Scholte countered the accusation with a massive canvas depicting the newspaper article in question.

In 1991 Scholte won the commission for a massive frieze for the walls and ceiling of the Huis Ten Bosch Resort in Nagasaki, Japan. The mural, measuring 1200 square metres, took Scholte and his large team of assistants years to complete. Entitled *Après nous le déluge*, it took as its theme the continued recurrence of war through history.

During this period Scholte survived an attempt on his life, although the car bomb cost him both his legs. Nevertheless the Nagasaki masterpiece was completed on time. It was unveiled on August 9, 1995 to commemorate the fiftieth anniversary of the nuclear bomb attack on Nagasaki.